

PERHEET JA LUONTO, TOIMINTAKORTIT

Työelämänprojekti 2026,
toimeksiantajana MLL Satakunnan piiri

JOHDANTO PERHEET JA LUONTO, TOIMINTAKORTTEIHIN

Toimintakortit on luotu tueksi perheiden kanssa toimiville ohjaajille tai vapaaehtoisille. Kortit on tehty osana sosionomi opiskelijan työelämän projektia. Toimeksiantajana on ollut Mannerheimin Lastensuojeluliiton Satakunnan piiri.

Huomioitavaa korttien käytössä on, että niitä ei ole valmiiksi räätälöity tietyille ryhmille, vaan niitä tulee soveltaa niin, että osallistujien osallisuus toimintaan mahdollistuu ja toiminta säilyy turvallisena ja mielekkäänä kaikille. Tärkeää on, että toiminnassa säilyy ilo ja leikillisuus. Tavoitteena toiminnassa on osallisuus, kaikkien mahdollisuus osallistua taitotasonsa mukaan, yhteistyö osallistujien välillä ja samalla vuorovaikutuksen lisääntyminen, sekä luontosuhteen kehittyminen.

Luonnossa toimimisessa on tärkeää luonnon huomioiminen ja pyrkiä vahingoittamaan luontoa mahdollisimman vähän. Tärkeää on ettei jätä luontoon roskaa, eikä muuta sinne kuulumatonta. Myöskään elävien kasvien vahingoittaminen tai eläinten tarpeeton häiritseminen ei kuulu toimintaan. Jokaisen oikeudet kannattaa myös tarkistaa ennen toimintaan lähtöä. [Jokaisenoikeudet – Ympäristöministeriö](#)

Porissa huhtikuussa 2026 Susanna Aalto sosionomi opiskelija JAMK

TOIMINTAKORTIT

Kevät

1. Kevään merkit
2. Minipuutarha
3. Ötökkähotelli ja kivi-eläimet

Kesä

4. Retki rannalle
5. Tutkimusretki lähiympäristöön
6. Tehtäväpurkki

Syksy

7. Metsäretki ja marjapiirakka
8. Syksyn värit
9. Maja ja lukutuokio

Talvi

10. Eläinten jäljet lumessa
11. Eväsretki laavulle
12. Käpykranssi ja kuusenkoristeita

Muut kortit

13. Aistiretki
14. Tuulikello
15. Luontokuvaus ja retkipäiväkirja
16. Esineen piilotus
17. Eläinpongaukset, hiljainen hetki
18. Retki pimeällä
19. Tarina ja satuhahmot luonnossa
20. Liikuntarata luontoon

KEVÄT

1. KEVÄÄN MERKIT

- Kevään merkkejä voi lähteä tarkkailemaan luontoretkelle, kävelylle tai pyörälenkille. Etsikää niitä yhdessä ja voitte vaikka käyttää kortin toisella puolella olevaa muistilistaa apuna.
- Tarkkailkaa pellon, polun ja tien reunoja, puiden oksia, metsän pohjaa, sekä rantoja. Kevään merkkejä voi löytää kaikista ympäristöistä jopa kaupungeista, pihoista ja puistoista.

KEVÄT

1. KEVÄÄN MERKIT

1. Linnunlaulu

2. Leskenlehti

3. Muurahainen

Orava vaihtanut kesäkarvan

Silmuja

Lehdenalkuja

Pajunkissat

Jäiden lähtö

Lumen sulaminen

KEVÄT

2. MINIPUUTARHA

- Loppukevästä, ilmojen lämmettyä voitte toteuttaa minipuutarhan parvekkeelle tai terassille. Tässä projektissa vain mielikuvitus on rajana.
- Projektissa löytyy tekemistä kaikille ikätaso huomioiden, voitte esimerkiksi suunnitella työnjakoa jo etukäteen, niin säästytte suuremmilta pettymyksiltä.
- Minipuutarhaan voitte liittää myös kortin 3. kivi-eläimet ja ötökkähotellin.
- Kortin toisella puolella vinkkejä toteutukseen.

KEVÄT

2. MINIPUUTARHA

VINKKI! Voitte tehdä isompaan istutusastiaan satupuutarhan kivipolkuineen, mökkeineen ja satuhahmoineen

2.

3.

4.

1. Tehkää suunnitelma, kerätkää kaikkien toiveet paperille ja miettikää miten saatte kaikkien ajatuksia mukaan suunnitelmaan

2. Kerätkää tarvikkeet valmiiksi. Ainakin istutusastioita, mulmaa, siemeniä tai taimia ja istutuslapio tarvitaan. Jos istutatte siemeniä, kannattaa istuttaa myös muutama taimi, niin lapsilla on mahdollisuus päästä heti seuraamaan kasvua. Huomioikaa, että istutus on sotkuista puuhaa, joten kannattaa suojata vaatteet ja ympäristö!

3. Istuttakaa siemenet pussin ohjeen mukaan ja taimet samaan syvyyteen, jossa ne olivat kylvöruukussa. Voitte tehdä nimilaput istutuksille.

4. Siivotkaa yhdessä jäljet ja järjestelkää minipuutarha mieleisestenne. Muistakaa kastella puutarhaa ja seurata kasvien kasvua!

KEVÄT

3. ÖTÖKKÄHOTELLI JA KIVIELÄIMET

- Mukavaa yhteistä puuhaa on luonnonmateriaalin keräily ja niistä jonkin uuden luominen.
- Rakentakaa yhdessä hyönteishotelli ja sijoittakaa se paikkaan josta on helppo seuraila sen asukkaita. Hotellista on myös hyötyä luonnon monimuotoisuudelle, sillä pienissä koloissa pesivien hyönteisten pesäpaikat ovat vähentyneet.
- Kortin toisella puolella vinkkejä hyönteishotellin rakentamiseen.
- Kivieläinten maalaus on hauskaa puuhaa, valitkaa kivan muotoisia kiviä ja maalatkaa niistä leppäkerttuja, kuoriaisia ja vaikka mielikuvitus ötököitä.

KEVÄT

3. ÖTÖKKÄHOTELLI JA KIVIELÄIMET

Kerätkää hotellia varten käpyjä, oksia ja kaarnaa maasta. Elävistä puista ei tule katkoa oksia tai ottaa kaarnaa. Hyönteishotelliin sopii myös esimerkiksi reikätiili, oljet tai rei'itetty puunpala. Hotellin rungon voi tehdä esimerkiksi vanhasta puulaatikosta, astiasta tai vaikka maitotölkistä. Rungon voi halutessaan rakentaa myös itse laudoista.

Suunnitelkaa miten kukakin voi osallistua, kaikkien mahdollisuus osallistumiseen on tärkeää. Valitkaa työkalut valitsemanne materiaalin mukaan ja sitten vaan rakentamaan!

KESÄ

4. RETKI RANNALLE

- Kesällä on mukava tehdä yhteinen retki rannalle. Veden ääreltä löytyy paljon mielenkiintoista tutkittavaa.
- Voitte myös rakentaa kaarnaveneitä ja oksista pieniä lauttoja. Voitte kokeilla kuinka hyvin ne kelluvat. Kortin toisella puolella vinkkejä.
- Lämpimällä ilmalla kannattaa varata mukaan tarpeeksi juotavaa, päähineet kaikille ja aurinkorasvaa. Ottakaa myös eväitä mukaan.

KESÄ

4. RETKI RANNALLE

Ottakaa mukaan rannalle tarvikkeita lauttoja ja kaarnaveneitä varten. Esimerkiksi narua, kangaspaloja purjeisiin ja mahdollisesti puukko ja jokin terävä väline maston reiän tekemistä varten, (aikuisen käsiteltäväksi tai ainakin valvottavaksi).

Etsikää rannalta maahan pudonneita oksia, keppejä, tikkuja ja kaarnaa. Purjeisiin voi käyttää myös puunlehtiä. Toteutus tapa on vapaa, jokainen voi tehdä omannäköisiään lauttoja ja veneitä!

KESÄ

5. TUTKIMUSRETKI LÄHIYMPÄRISTÖÖN

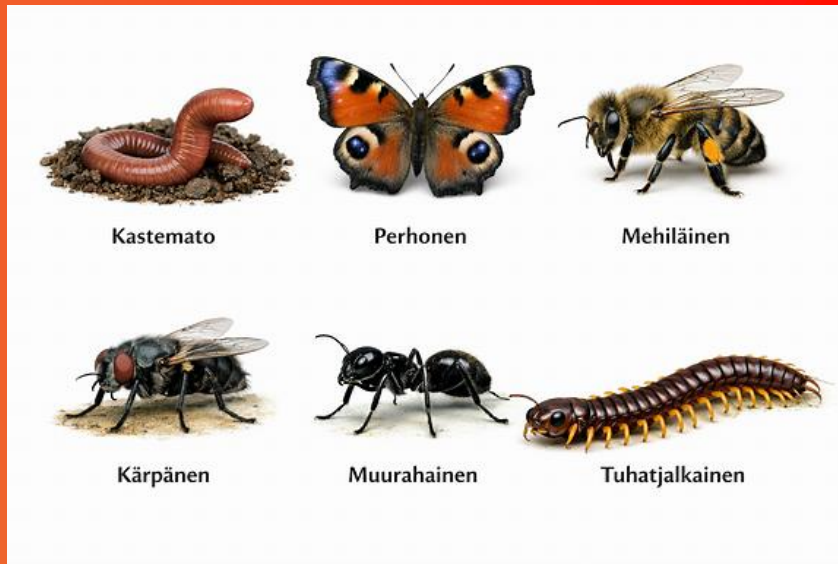
- Kesällä ulkoa löytyy paljon tutkittavaa, voitte ottaa mukaan suurennuslasin, kiikarit ja luontoaiheisia kirjoja. Ilmankin löytyy paljon tutkittavaa, jos niitä ei ole saatavilla.
- Käännelkää kiviä ja katsokaa keitä siellä piileskelee, etsikää kasveja jotka tunnistatte. Löydättekö perhosia tai kimalaisia? Kortin toisella puolella joitain vinkkejä.
- Löydättekö eläimiä puiden oksilta?

KESÄ

5. TUTKIMUSRETKI LÄHIYMPÄRISTÖÖN

Tässä joitain esimerkkejä yleisistä lajeista

Kuvat tehty tekoälyllä ja ovat suuntaa antavia, eivät tarkkoja laji kuvauksia.

KESÄ

6. TEHTÄVÄPURKKI

- Tehkää luontoretkeä varten tehtäväpurkki tai -pussukka. Kirjoittakaa erilaisia luonnossa toteutettavia tehtäviä paperilapuille ja laittakaa ne purkkiin/pussukkaan. Tarkoituksena saada kaikki mukaan keksimään tehtäviä. Esimerkkejä tehtävistä löytyy kortin toiselta puolelta.
- Pakatkaa mukaan hyvät eväät, tehtäväpurkki sekä avointa mieltä ja suunnatkaa yhdessä luontoon!

KESÄ

6. TEHTÄVÄPURKKI

Löydettyänne hyvän retkipaikan, ottakaa tehtäväpurkki esiin ja nostakaa vuorotellen lappu purkista ja suorittakaa tehtävä osaamallanne tavalla. Toiminnan hauskuutta lisää myös aikuisten heittäytyminen yhdessä lasten kanssa kokeilemaan erilaisia tehtäviä.

Esimerkkejä tehtävistä, keksikää itse lisää!

- Etsi jotain pyöreää
- Tasapainoile kaatuneen rungon päällä (joku voi olla rinnalla tukena)
- Etsi jotain joka on kämmenesi kokoinen
- Kierrä kolme kertaa puun ympäri
- Etsi käpyjä ja tee niistä kuvio, esim. sydän tai kirjain.

Kuva tehty tekoälyllä

SYKSY

7. METSÄRETKI JA MARJAPIIRAKKA

- Syksyiseen metsään on mukava lähteä yhdessä katsomaan löytyisikö sieltä marjoja. Mustikat, vadelmat ja metsämansikat ovat helposti tunnistettavia marjoja.
- Esimerkiksi marjapiirakkaan ei tarvita kuin puoli litraa marjoja, voittekin ottaa tavoitteeksi piirakka marjojen keräämisen.
- Ottakaa kaikille mukaan sopivat keräyskipot, pienille lapsille kahvallinen muovimuki on hyvä. Lisäksi kannattaa ottaa mukaan myös kannellinen astia, jossa marjat saa tuotua kotiin.
- Kortin toisella puolella on pehmeän marjapiirakan ohje, retkeltä palattuanne voitte tehdä maistuvan piirakan!

SYKSY

7. METSÄRETKEI JA MARJAPIIRAKKA

Kuva on tehty tekoälyllä

Pehmeän marjapiirakkan ohje, jos haluatte tehdä pellillisen piirakkaa, tehkää ohje kaksinkertaisena. Piirakan leipomiseen ja marjojen puhdistamiseen voivat osallistua kaikki. Kaikille löytyy varmasti jokin sopiva tehtävä!

Pohja:

- 2 kananmunaa
- 1 dl sokeria
- 1,5 dl vehnä jauhoja
- 1 tl leivinjauhetta
- 0,5 dl sulatettua voita tai leivontamargariinia

Päälle

- n. 5 dl marjoja
1. Vatkaa munat ja sokeri vaahdoksi.
  2. Lisää varovasti vaahtoon keskenään sekoitetut vehnä jauho ja leivinjauhe.
  3. Lisää voi- /margariinisula seokseen.
  4. Voitele piirakkavuoka
  5. Levitä taikina vuokaan ja ripottele marjat taikinan pinnalle.
  6. Paista piirakkaa uunissa 225 asteessa 15-20 minuuttia, tai kunnes piirakka on kypsää.

Kuvassa on ripoteltu tuoreita marjoja ja hienoa sokeria pinnalle paistamisen jälkeen.

SYKSY

8. SYKSYN VÄRIT

- Kun syksy värjää luonnon keltaiseen, oranssiin ja ruskeaan, on aika lähteä metsäretkelle nauttimaan metsän uusista sävyistä.
- Päälle kannattaa valita lämmintä ja kosteutta hylkivää vaatetta, jotta metsässä on mukava viettää aikaa.
- Kortin toisella puolella on esimerkki siitä, kuinka väreihin voi tutustua tarkemmin.

SYKSY

8. SYKSYN VÄRIT

1. Löydettyänne mukavan ja rauhallisen kohdan metsästä, tehkää oksan pätkestä kuusi ruutua.

2. Etsikää jokaiseen ruutuun jotain tietyn värisiä luonnon materiaaleja. Esimerkiksi oma ruutu vihreille, keltaisille, oransseille, punaisille, ruskeille ja harmaille.

3. Tutkikaa ja laskekaa lopuksi, kuinka paljon eri värisävyjä löysitte ja miettikää oliko helppo päätellä mihin väriin tietty materiaali lopulta kuuluu.

SYKSY

9. MAJA JA LUKUTUOKIO

- Yhteinen majan rakennusprojekti on hauskaa puuhaa johon on helppo kaikkien osallistua. Tällä kertaa voisitte valita yhdessä muutaman luontoaiheisen kirjan ja ottaa ne retkelle mukaan.
- Mukaan kannattaa ottaa myös eväitä ja istuinaluset. Halutessanne voitte ottaa mukaan myös esimerkiksi taskulampun ja narua oksien sitomista varten.
- Kortin toisella puolella ehdotus majan rakennuksesta ja toiminnasta.

SYKSY

9. MAJA JA LUKUTUOKIO

1. Etsikää sopiva majan rakennuspaikka, Se voi olla esimerkiksi ison kiven vieressä tai ison männyn juurella oleva tasainen ja pehmeä paikka.

2. Kerätkää maassa olevia oksia ja asetelkaa ensin isoimmat tukevat oksat tukea (kivi tai mänty) vasten. Sen jälkeen täyttäkää aukot ohuemmilla oksilla. Muistakaa jättää oviaukko ja majanne on valmis!

3. Sisustakaa majanne istuinalusilla ja asettukaa mukavasti tutkimaan mukana tuomianne kirjoja. Nauttikaa vielä eväitä majassanne.

4. Ennen lähtöänne, muistakaa poistaa mahdolliset narut tai muu luontoon kuulumaton materiaali ja ottaa ne mukaanne.

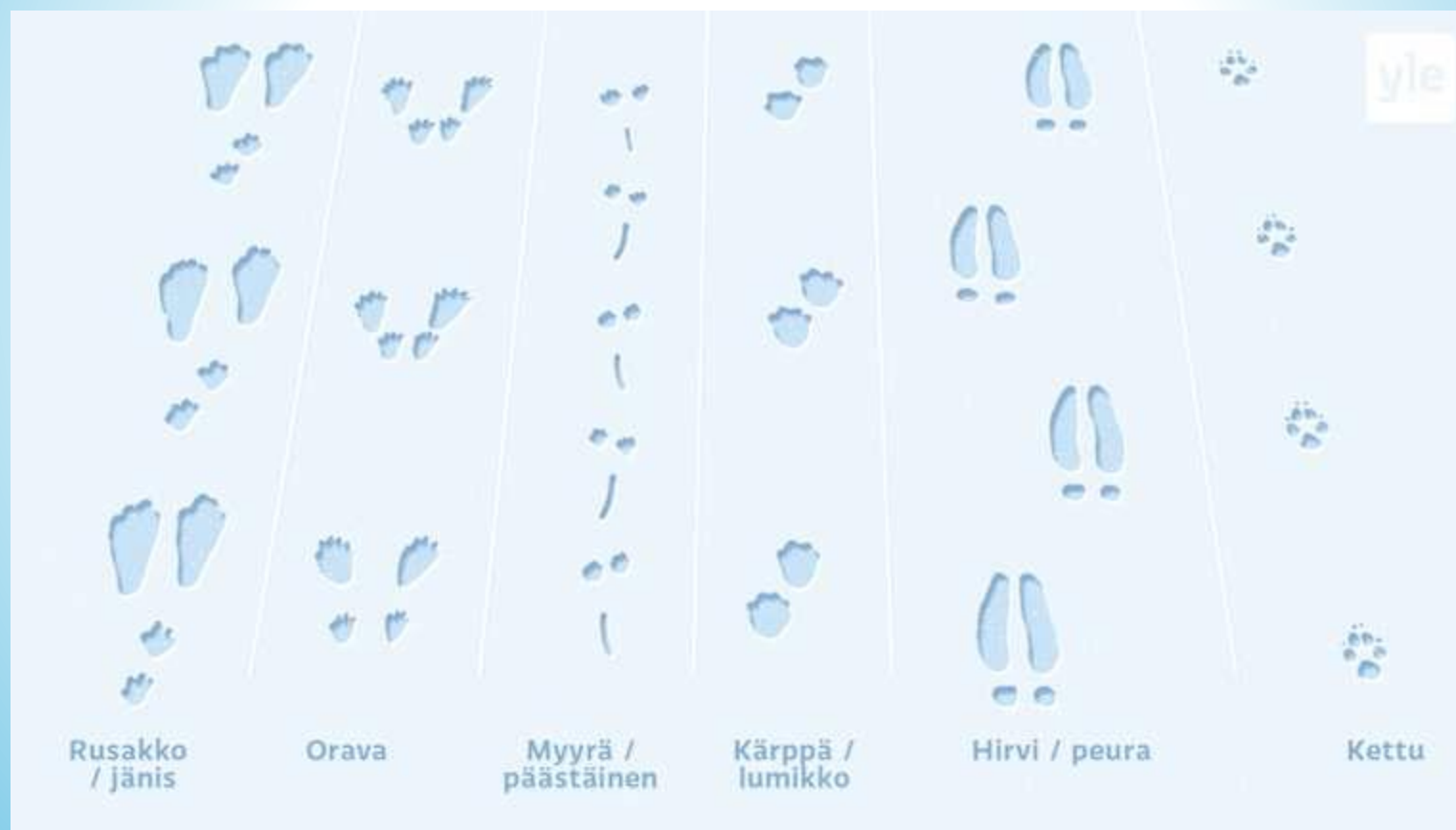
TALVI 10. ELÄINTENJÄLJET LUMESSA

- Vasta sataneessa lumessa erottuu selvästi eläinten erilainen askellus. Lähtekää lähiluontoon tai metsäretkelle tutkimaan, kuka siellä asustelee. Itse eläimen näkeminen on usein vaikeaa, mutta jäljet ovat pitkään hangella nähtävissä.
- Kortin toisella puolella on joitain esimerkkejä eläinten jäljistä, lisää löytyy luontokirjoista ja haku toiminnolla verkosta.

TALVI

10. ELÄINTENJÄLJET LUMESSA

TALVI

11. EVÄSRETKEI LAAVULLE

- Talvisessa metsässä on taikaa, lumi vaimentaa taustan äänet ja vain omat askeleet ja puiden narina ovat äänimaailmana. Lumiset puut saavat mielikuvituksellisia muotoja ja koko maisema pehmenee.
- Sopivan laavun voitte löytää esimerkiksi kaupungin tai kunnan sivuilta. Myös jotkut järjestöt ylläpitävät laavuja ja tulipaikkoja.
- Kannattaa tarkistaa, että laavulle pääsee hyvin kulkemaan talvikelilläkin ja jos sinne vie latu, voitte tehdä retkestä myös hiihtoretken.
- Pakatkaa mukaan hyvät eväät (vinkkejä löytyy kortin toiselta puolelta), lämmintä kaakaota tai muuta mieleistä lämmintä juomaa sekä lämpöisiä istuinalustoja. Tulen sytyttämiseen kannattaa varata tulitikkuja ja sytykkeitä, puita yleensä löytyy valmiina hoidetulta tulipaikalta. Muistakaa noudattaa varovaisuutta tulen läheisyydessä.

TALVI

11. EVÄSRETKI LAAVULLE

1. Nuotiolla voi paistaa makkaraa ja vaahtokarkkeja, kannattaa varata mukaan myös talouspaperia ja mieltymysten mukaan lisukkeita esimerkiksi sinappia ja ketsuppia.

2. Kerrosrieska tai -leipä, voitte tehdä ne jo kotona valmiiksi ja lämmittää ritilällä nuotiolla. Rieskaksi kannatta valita pikkurieskoja. Täytteeksi voi laittaa esimerkiksi jauhelihipihvin, ananasrenkaan ja juustoviipaleen. Kerrosrieska on helppo muuntaa kasvis tai kanaversioksi pihviä vaihtamalla. Varatkaa myös talouspaperia mukaan.

3. Jos teiltä löytyy vanha paistinpannu, voi tulipaikalla paistaa lettuja. Taikina kannattaa tehdä kotona valmiiksi muovipulloon, jossa sitä on helppo sekoittaa ravistamalla. Mukaan tarvitaan silloin pannun lisäksi myös paistinlasta ja lautaset, sekä hilloa lettujen päälle. Myös talouspaperia kannattaa varata mukaan.

TALVI

12. KÄPYKRANSSI JA KUUSENKORISTEITA

- Luonnonmateriaaleista voi tehdä yhdessä jouluisia koristeita. Varsinkin kävyistä, havupuun oksista ja tikaista saa monenlaisia koristeita. Lisäämällä koristeisiin esimerkiksi kanelitankoja, kuivattuja appelsiinin tai omenan viipaleita, tulee koristeista monipuolisempia ja ne tuovat jouluista tuoksua ympärilleen.
- Kortin toisella puolella muutama vinkki koristeista.

TALVI

12. KÄPYKRANSSI JA KUUSENKORISTEITA

Joulukoristeiden valmistukseen kannattaa käyttää kuumaliimaa, mutta sen käytössä kannattaa olla varovainen, sillä kuumana liima polttaa osuessaan iholle. Voitte sopia, että sitä käyttää aikuinen ja lapset voivat kertoa mihin osat laitetaan ja osallistua esimerkiksi käpyjen maalaamiseen.

1. Kuusenkoristeet:

Kuusenkoristeita voi tehdä kävyistä maalaamalla niitä tai kastelemalla niiden kärjet maaliin. Kiinnityslangan voi kiinnittää kävyn kantaan kuumaliimalla tai pujottamalla sen kävyn suomujen väliin. Kävyn kantaan voi liimata halutessaan myös koristeita.

Kuuseen voi tehdä myös tikuista tähtiä. Siihen tarvitaan kuusi tasapituista tikkua, joista liimataan ensin kaksi kolmiota, jotka liimataan lomittain päällekkäin, siten, että niistä muodostuu tähti. Kolmioiden yhtymäkohtiin voi kiertää narua koristeeksi ja tehdä samasta narusta ripustuslenkin sakaraan.

2. Käpykranssi:

Leikatkaa ensin pahvista ympyrä, joka vastaa valmiin kranssin kokoa. Mitatkaa ympyrän ulkoreunasta sisänpäin kranssin toivottu leveys ja merkitkää kynällä tasaisin välein se joka kohdasta. Leikatkaa keskusta pois merkkien mukaan. Liimatkaa kuumaliimalla pohja täyteen käpyjä ja haluamianne koristeita ja lopuksi kiinnittäkää kuumaliimalla yläreunaan kiinnitysnavu.

13. AISTIRETKI

- Aistiretkelle kannattaa lähteä eri vuodenaikoina ja erilaisiin paikkoihin. Esimerkiksi vesi elementtinä tuo oman lisänsä aistikokemuksiin.
- Maisteltavat kannattaa ottaa kotoa mukaan, ellei ole täysin varma luonnosta löytyvien maisteltavien syötävyydestä.
- Lähtekää avoimin mielin aistimaan luonnon maailmaa!

13. AISTIRETKI

Kuvapankki kuva

Kuuloaisti

- Kuuntele luonnon ääniä, mitä kuulet kerro muille.
- Kokeilkaa luonnosta löytyvillä asioilla miten ne soivat.
- kokeilkaa miltä teidän perheen orkesteri kuulostaa.

Kuvapankki kuva

Näköaisti

- Katselkaa ympärillenne, mitä muotoja ja värejä näette.
- Kerätkää jollekin alustalle erilaisia luonnosta löytyviä asioita ja tehkää niistä oman perheen taideteos.
- Ottakaa siitä kuva muistoksi.

Kuvapankki kuva

Tuntoaisti

- Tunnustelkaa ympäristöä, löytyykö jotain pehmeää, entä sileää tai karkeaa.
- minkä muun tuntuisia elementtejä löydätte.
- Pohtikaa yhdessä!

Kuva tehty tekoälyllä

Hajuaisti

- Haistelkaa erilaisia tuoksuja metsässä.
- pohtikaa mitkä tuoksut yllättivät. Miltä esim. sammal tai puunrunko tuoksuu tai kanerva.

Kuva tehty tekoälyllä

Makuaisti

- Maistelkaa esille laitettuja luonnon antimia.
- mikä on kirpeää, hapanta tai makeaa.
- Jutelkaa mikä on kenenkin suosikki tai inhokki.

14. TUULIKELLO

- Luonnon materiaaleista askartelu on mukavaa yhteistä puuhaa. Jo materiaalien etsintään kannattaa lähteä koko porukalla.
- Luonnonmateriaaleista voi tehdä esimerkiksi kranssin, unisiepparin tai tuulikellon, joka sopii myös vauvalle mobileksi. Sitä vauva seuraa mielellään katseellaan. Ne ovat myös kivoja sisustuksen katseenvangitsijoita.
- Kortin toisella puolella on esimerkki tuulikellon rakentamisesta.

14. TUULIKELLO

Tarvikkeiksi kannattaa varata erilaisia luonnonmateriaaleja, esimerkiksi keppejä, käpyjä ja mahdollisesti kaarnanpaloja. Lisäksi tarvitaan narua ja kuumaliimaa. Kuumaliiman kanssa on toimittava varoen ja sitä kannattaa aikuisen käyttää tai ainakin valvoa sen käyttöä. Muutakin kotoa (kuten puuhelmiä) tai luonnosta löytyvää materiaalia voi yhdistää tuulikelloon.

1. Miettikää millaisen tuulikellon haluatte löytämistänne materiaaleista tehdä. Siinä on monta osaa, joten sitä on helppo työstää yhdessä.

2. Liimatkaa, sitokaa ja pujotelkaa narunpätkiin valitsemianne materiaaleja.

3. Sitokaa narut sopivan mittaiseen keppiin roikkumaan tai halutessanne liimatkaa ensin kaksi keppiä ristiin ja tukekaa liitos kiertämällä narua sen ympäri ja sen jälkeen sitokaa narut materiaaleineen siihen roikkumaan.

4. Lopuksi sitokaa keppiin / keppeihin ripustuslenkki. Tarkistakaa vielä narun paikka, jotta tuulikello on tasapainossa.

15. LUONTOKUVAUS JA RETKIPÄIVÄKIRJA

- Retkellä voitte joskus keskittyä yksityiskohtiin ja ottaa niistä kuvia tai vaihtoehtoisesti piirtää niitä.
- Huolehtikaa, että kaikki voivat kuvata löytämiään oivalluksia ja yksityiskohtia.
- Kuvista voitte tehdä myöhemmin yhteisen retkipäiväkirjan joko vihkoon tai tietokoneella ja tulostaa sen.
- Jälkeen päin kuvista on helppo myös selvittää uusia lajeja tai muita mielenkiintoisia asioita. Joskus kuvissa saattaa myös näkyä jotain, mitä ei retkellä tullut huomanneeksi.
- Kortin toisella puolella muutama esimerkki retkipäiväkirjasta.

15. LUONTOKUVAUS JA RETKIPÄIVÄKIRJA

16. ESINEEN PIILOTUS

- Valitkaa ennen retkelle lähtöä muutama, (retkeilijöiden määrään suhteutettu määrä) esine. Esineen olisi hyvä olla noin kämmenen kokoinen ja väriltään helposti maastosta erottuva esim. oranssi, punainen tai vaalean sininen. Esimerkiksi lapanen, sukka tai leluhahmo käy esineeksi.
- Esineitä piilotettaessa ja etsiessä, saattaa tehdä taas luonnosta uusia havaintoja. Kortin toisella puolella vinkki toteutuksesta, voitte myös tehdä omia sovelluksia toteutukseen.

16 ESINEEN PILOTUS

1. Sopikaa ensin alue mihin esineet piilotetaan, kannattaa aloittaa suht pienestä alueesta ja suurentaa aluetta tarvittaessa.

2. Valitkaa ensimmäiset piilottajat, muut odottavat näköetäisyyden ulkopuolella, kunnes esineet on piilotettu.

3. Piilottajien palattua etsijät lähtevät etsimään ja piilottajat jäävät odottamaan.

4. Jatkakaa kunnes kaikki ovat saaneet olla sekä etsijä, että piilottajia. Toiminnassa kehittyä luovuus ja kekseliäisyys.

Kuva tehty tekoälyllä

17. ELÄINPONGAUS, HILJAINEN HETKI

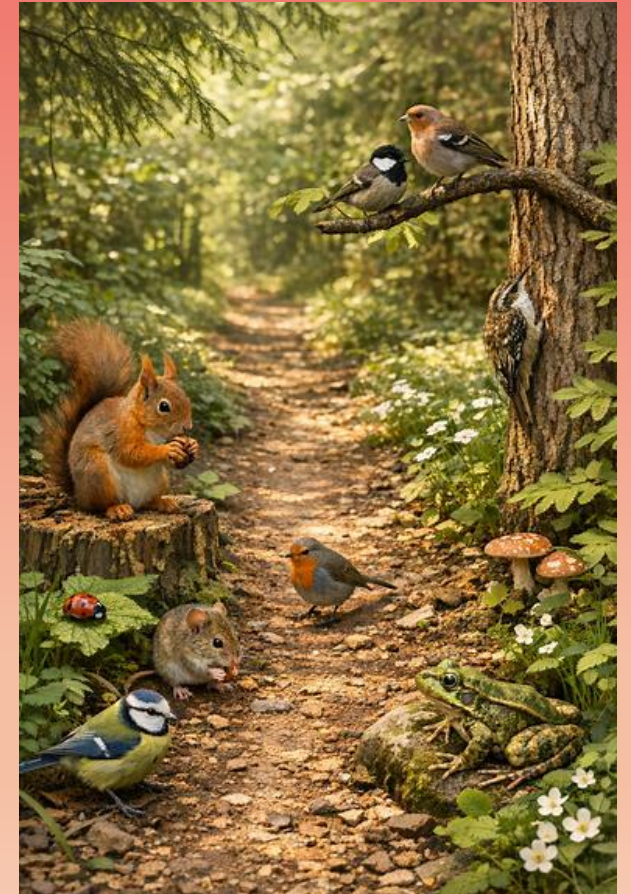
- Luonnon eläimet pysyvät mielellään piilossa, kun ihmisiä on lähetyvillä. Kuitenkin ihmisten pysytellessä hiljaa paikoillaan, ne saattavat uskaltautua lähemmäksi ihmisiä.
- Ottakaa mukaan muistiinpano välineitä ja keskustelkaa jo etukäteen retken tarkoituksesta. Koko retkeä ei ole tarkoitus olla hiljaa, se on lapsilta liikaa vaadittu, mutta voitte sopia, että hetken aikaa perille saavuttua ollaan ihan hiljaa, kuunnellaan ja katsellaan näkykö eläimiä. Kortin toisella puolella kuvia rohkeista eläimistä joita saattaa näkyä.

17. ELÄINPONGAUS, HILJAINEN HETKI

Eläimet säikähtävät helposti ja siksi on tärkeää maltaa odottaa ihan hiljaa ja välttää niiden säikäyttämistä. Voitte piirtää ja kirjoittaa ylös, mitä eläimiä näitte, hyvällä tuurilla niistä voi saada kuvankin!

Kuvat tehty tekoälyllä

18. RETKI PIMEÄLLÄ

- Illan hämärtyessä voi varustautua taskulampuilla ja lähteä tutkimaan lähiympäristöä.
- Tuttukin paikka näyttää pimeällä erilaiselta ja taskulampun valossa voi löytää ihan uusia värejä ja muotoja.
- Pienille lapsille pimeys voi olla jännittävää ja turvallisuuden tunteen säilyttäminen kaikilla osallistujilla on tärkeää.

Kuva tehty tekoälyllä

18. RETKI PIMEÄLLÄ

Välillä taskulamput voi hetkeksi sammuttaa ja katsoa näkykö taivaalla kuu ja tähtiä. Kun silmät tottuvat hämärään voitte miettiä mitä maisemasta erottuu ja miten värit eroavat päivän väreistä.

19. TARINA JA SATUHAHMOT LUONNOSSA

- Retkestä luontoon voitte tehdä mielikuvitusretken, jossa luotte yhteistä luontotarinaa.
- Mukaan kannattaa ottaa muistiinpano välineet.
- Tärkeää on, että kaikki, sekä aikuiset, että lapset osallistuvat tarinan luomiseen.
- Mielikuvitusretken voi tehdä lähiluonnossa tai lähteä kauemmas luontoon. Kortin toisella puolella vinkkejä tarinan luomiseen.

19. TARINA JA SATUHAHMOT LUONNOSSA

1. Keksikää jokainen oma hahmo, joka seikkailee tarinassa. Hahmo voi olla eläin, ihminen tai mielikuvitushahmo, kuten peikko tai keiju.

2. Kun olette päässeet sopivaan retkipaikkaan, voitte alkaa miettimään missä on minkäkin hahmon koti ja mitä hahmo siellä tekee.

3. Tämän jälkeen voitte alkaa kehittää tarinan tapahtumia ja juonta. Tärkeää siinä on kaikkien osallistuminen. Muistakaa, että hyvällä tarinalla on aina myös loppu!

4. Kannattaa tehdä muistiinpanoja, halutessanne voitte kirjoittaa tarinan myöhemmin puhtaaksi ja vaikka kuvittaakin sen.

Kuvat tehty tekoälyllä

20. LIIKUNTARATA LUONTOON

- Luonnossa liikkumista tapahtuu ihan itsestäänkin ja luonnon monimuotoisuus luo erilaisia esteitä joita joutuu ylittämään ja kohtia joita pitää kiertää. Luonnossa on myös paljon kohtia joihin voi kiivetä.
- Maassa olevia luonnon materiaaleja voi myös siirrellä ja käyttää mailana tai heittovälineenä.
- Turvallisuusnäkökohdat on kuitenkin hyvä huomioida. Kortin toisella puolella vinkki oman liikuntaradan rakentamisesta luontoon.

20. LIIKUNTARATA LUONTOON

1. Kaikki saavat suunnitella oman liikuntapisteen radalle. Suunnittelussa voi käyttää luonnossa jo valmiina olevia elementtejä ja lisätä halutessaan niihin muita luonnosta löytyviä materiaaleja.

2. Kun liikuntapisteen ovat valmiita, voitte lähteä kiertämään rataa sopimassanne järjestyksessä.

3. Muistakaa kunnioittaa luontoa ja käyttää vain maassa olevia irrallisia materiaaleja.

